

Foto van 'Tante Dees'.

Inzet van technologie binnen de logopedie

Binnen alle sectoren van gezondheidszorg en welzijn houden mensen zich bezig met digitale transformatie. Er is bijna geen sector te bedenken waar de mogelijkheden van (digitale) technologie geen (aanvullende) mogelijkheden bieden. Willemien Pilkes kan hierover meepraten. Zij is werkzaam als logopedist binnen de gehandicaptenzorg van Triade Vitree¹. Daarnaast is zij student bij de masteropleiding Advanced Health Informatics Practice (AHIP)² van hogeschool Inholland. De sector gehandicaptenzorg én de logopedie staan niet zo vaak op de voorgrond wanneer het gaat over digitale transformatie, dus ICT&health maakte een afspraak met Willemien om inzicht te krijgen in welke initiatieven er binnen de logopedie zijn en waar nog kansen liggen.

& DOOR YBRANDA KOSTER, CONNIE TE GROTHENHUIS

Tijdens haar dagelijkse werkzaamheden is Willemien betrokken als logopedist bij verschillende behandelgroepen. De leeftijd van haar cliënten ligt tussen 0 en 18 jaar, maar het ontwikkelingsniveau ligt tussen 0 en 3 jaar on-

geveer, omdat de meeste van haar cliënten een verstandelijke beperking hebben.

Willemien vertelt dat ze al tijdens haar studie logopedie geïnteresseerd was in het maken en beheren van websites, en dat ze het altijd leuk heeft gevonden om technische skills te ontwikkelen. Vandaar ook dat één van haar speciali-

saties binnen de logopedie op het gebied van spraak- en oogbesturingscomputers ligt, en ze zich verder ontwikkelt op het snijvlak van zorg en (ICT) technologie bij de master AHIP.

Meer cliënten helpen

Sinds 5 jaar is Willemien werkzaam als logopedist. Haar passie ligt bij het combineren van logope-

die met meer ICT-technisch gerelateerde zaken. "Mijn doel is om grotere groepen cliënten te helpen door middel van het bedenken van nieuwe dingen, of applicaties in te zetten en zorgprocessen te verbeteren."

In het verleden is Willemien digicoach geweest, en was ze betrokken bij de implementatie van een nieuw ECD. Op haar eigen afdeling kijkt zij samen met haar collega's welke applicaties ze (kunnen) gebruiken in de communicatie met de cliënten. Op de vraag in hoeverre de master AHIP haar hierbij helpt, antwoordt ze dat ze nu nóg meer uitvraagt aan degenen die een applicatie gaan gebruiken wat zij willen en wat zij belangrijk vinden in plaats van dat ze meteen zelf aan de slag gaat met iets.

"Veel bedrijven doen het andersom. Zij bedenken iets en gaan daarmee de markt op. Er is genoeg op het gebied van communicatie-apps, maar niet alles is ingericht op de gebruiker, of betaalbaar. Ouders krijgen soms iets niet vergoed, dus ook dat is belangrijk om mee te nemen."

Dit geldt voor communicatie-apps, maar ook voor snoezelruimtes en -hulpmiddelen. Hierbij krijgen kinderen met een beperking, of binnen de ouderenzorg bijvoorbeeld dementerende ouderen, een soort prikkel, gericht op de zintuigen. "Je moet dan denken aan licht, geluid, geur of gevoel. Hele goede hulpmiddelen, maar ze zijn vaak heel erg duur. Mijn droom zou zijn dat dit voor iedereen financieel bereikbaar is."

Meer inzicht

Willemien probeert verder heel goed te kijken wat de kinderen zouden willen, wat zij zouden gebruiken, naast wat hun omgeving wil. Op dit moment is zij voor haar opleiding bezig met het onderwerp 'Ontwerpen van eHealth'. "Een aantal van mijn vriendinnen hebben inmiddels kinderen en dan vraag ik aan hen bijvoorbeeld waar hun kinderen naar kijken, wat zij kunnen, en welke applicaties zij misschien al kunnen gebruiken. Wat kan een kind van 2 of 3 al? Want dat is mijn doelgroep qua ontwikkelingsniveau."

Willemien stelt blij te zijn met de mogelijkheden die spraak- en oogbesturingscomputers bieden. Hiermee kunnen kinderen die een verstoorde communicatie hebben, of geheel niet kunnen communiceren op de 'gewone' wijze, toch iets kenbaar maken van wat ze willen."

"Communicatie begint al heel jong, bij baby's. Ik vind het heel mooi om te zien dat ik als logopedist kinderen die niet kunnen communiceren, of verstoorde communicatie hebben, kan helpen door middel van bijvoorbeeld afbeeldingen of een spraakcomputer. Officieel is het kunnen communiceren misschien geen recht, maar ik vind wel degelijk dat het recht om te kunnen communiceren een basisrecht is. Wanneer ie-

mand die het niet kan zeggen, door middel van een spraak- of oogbesturingscomputer toch kan aangeven bijvoorbeeld limonade te willen, helpt dit frustraties te voorkomen of te verminderen en geeft dit een belangrijk stukje zelfregie. Of het nu een kind of een volwassene betreft."

Tante Dees

Net als binnen andere sectoren van de gezondheidszorg kampt ook de logopedie met personeelstekorten en zijn er lange wachtlijsten. Hierdoor lopen kinderen achterstanden op in de spraak-taalontwikkeling en kunnen zij gedragsproblemen ontwikkelen. Vanuit de behandelgroep van Willemien kwam de vraag of ze niet iets konden betekenen voor de kinderen (en hun ouders) op de wachtlijst. Dat 'iets' moest geschikt zijn voor 'thuis', zonder dat de behandelingen al gestart konden worden.

Hieruit werd het YouTubekanaal 'Tante Dees'³ geboren, met als doel alvast te starten met het verbeteren van taalbegrip en de inzet van Nederlands ondersteund met gebaren. Hiervoor worden onder andere liedjes ingezet. Willemien verzorgt de techniek en collega Desirée staat (of zit) voor de camera. De afleveringen worden ook gedeeld via het bijbehorende Instagram-account 'info.tantedees'. Door het gebruik van YouTube, willen ze niet alleen hun eigen doelgroep helpen, maar de toegang geven aan alle kinderen die de beschikking tot YouTube hebben.

De introductie van het YouTube-kanaal vertelt het volgende:

"Ja eindelijk is het zover! Ons nieuwe project 'Lees met Tante Dees' is online. Van de week was het al in het nieuws: kinderen die door lange wachtlijsten voor de logopedie achterstand in de spraak- taalontwikkeling (en daarbij gedragsproblemen) ontwikkelen. Waarom delen wij onze groepslessen logopedie niet met iedereen die daar interesse in heeft? Daarom 'Lees met Tante Dees'! ... " Na elke aflevering een spraak- taal tip voor ouders om thuis op een simpele, leuke manier te kunnen oefenen en de spraak- taalontwikkeling te stimuleren. ..."

Verbeteren taalbegrip

In haar opdracht voor 'Ontwerpen eHealth' kijkt Willemien naar de mogelijkheden om een app te ontwikkelen bij de filmpjes van Tante Dees. In deze app zouden dan de filmpjes zichtbaar zijn, maar worden er ook kleine opdrachtjes of spelletjes aan toegevoegd waarmee het taalbegrip kan worden verbeterd en de vorderingen zichtbaar kunnen worden.

Voor deze ontwikkeling gaat zij uit van User Centered Design en wordt in het ontwerp aan alle kanten rekening gehouden met de doelgroep. Willemien: "Digitale ontwikkelingen zijn er zeker, ook binnen de logopedie. Soms is het

misschien spannend om nieuwe dingen te leren en om iets uit te proberen, maar het is heel erg jammer wanneer je geen gebruik maakt van nieuwe digitale mogelijkheden. Als je een idee hebt, wees dan niet bang om dit in acties om te zetten en het uit te voeren!" ■

Referenties

1. Triade Vitree updated 2024:

2.

3.

Willemien Pilkes is logopedist bij Triade Vitree en student bij de masteropleiding Advanced Health Informatics Practice van hogeschool Inholland.

Connie te Grothenhuis verzorgt Communicatie en PR bij de masteropleiding Advanced Health Informatics Practice van hogeschool Inholland Amsterdam/Diemen.

Ybranda Koster is opgeleid als verpleegkundige en verpleegwetenschapper en docent bij de masteropleiding Advanced Health Informatics Practice van hogeschool Inholland Amsterdam/Diemen.

InHolland is lid van de ICT&health Innovation Partner Group.

inholland
hogeschool